

РЕШЕНИЕ

№ 8

гр. Пазарджик, 12.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на девети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Красимир Г. Ненчев

Членове: Албена Г. Палова
Мариана Ил. Димитрова

при участието на секретаря Галина Г. Младенова
като разгледа докладваното от Красимир Г. Ненчев Въззивно гражданско дело № 20215200500720 по описа за 2021 година

Производството е по чл.258 и сл.от ГПК – въззивно обжалване .

Районен съд Пазарджик е сезиран с искова молба, подадена от *К. М. К. , ЕГН ******, с постоянен и настоящ адрес в с.К., община Белово ,ул. „Д. „ № 1, против „Профи Кредит България „ЕООД гр. София, ЕИК 175074752, със седалище и адрес на управление на дейността, гр. София, бул. „България“ № 49, бл. 53Е, вх. „В“.

С исковата молба е предявен положителен установителен иск по чл. 124 ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 26 ал. 1 от ЗЗД , за прогласяване нищожност на договор за потребителски кредит . При условията на евентуалност е предявен иск за прогласяване нищожността на клаузата за закупуване на допълнителен пакет услуги.

С Решение № 358/ 17. 05.2021г. на районен съд Пазарджик ,постановено по гр. д. № 66/2021г. по описа на същия съд, искът е уважен изцяло.

Решението на районния съд се обжалва с въззивна жалба от ответника в първоинстанционното производство „Профи Кредит България „ЕООД гр. София , ЕИК 175074752, ,подадена чрез процесуалния представител на страната. Във въззивната жалба се излагат съображения за неправилност на решението поради нарушение на материалния закон и необоснованост. Искането е да се отмени решението на районния съд и се постанови ново решение от въззивната инстанция по съществото на спора, с което се отхвърли предявения иск. Претендира се заплащането на съдебно-деловодни разноски за двете инстанции .

В срока по чл. 263 ал. 1 от ГПК е постъпил писмен отговор от противната страна, подаден чрез пълномощника на страната.В отговора се оспорва въззивната жалба. Прави се искане решението на районния съд, като правилно и законосъобразно да се потвърди .Прави се искане за присъждане на разноски по делото при условията на чл. 38 ал. 1 т. 2 от ЗА.

В открито съдебно заседание страните чрез пълномощниците си поддържат становищата си.

Пазарджишкият окръжен съд , след като обсъди основанията за неправилност на съдебното решение , които са посочени във въззивната жалба , като взе предвид становището на страните и събраните доказателства пред първата инстанция , при спазване разпоредбата на чл. 235 от ГПК ,прие за установено следното :

Въззивната жалба е **процесуално допустима**.

Жалбата е подадена от *активно легитимирана страна* (ответник в производството пред районния съд).

Жалбата е подадена в *преклузивния двуседмичен срок по чл.259 ал. 1 от ГПК*.

В текста на чл. 269 от ГПК са посочени правомощията на въззивния съд при проверка на обжалваното съдебно решение. Посочено е, че съдът *служебно се произнася по валидността на решението. По допустимостта на решението в обжалваната му част*. По останалите въпроси въззивната инстанция е **ограничена от посоченото в жалбата**.

Във въззивната жалба не се съдържат оплаквания за нищожност на обжалваното съдебно решение или за неговата процесуална недопустимост. Възраженията, които се правят са свързани с правилността на съдебното решение.

Разгледана по същество въззивната жалба е **неоснователна**.

От доказателствата по делото се установява, че на 27. 03. 2019г. страните са сключили Договор за потребителски кредит/ДПК/ по смисъла на чл. 9 ал. 1 от ЗПК, „Профи кредит стандарт“. Договорът за потребителски кредит е сключен при следните параметри:

- Размер на кредита **1500лв.** ;
- Срок на кредита – **36 месеца – 20. 03. 2022г.** ;
- Размер на вноската по кредита – **70,56лв.** ;
- ГПР- **46, 35%**; ГЛП- **39,10%** ; лихвен процент на ден - 0, 11%;
- Общо дължима сума по кредита – **2539,70лв;**

С договора ищеца е избрал и пакет от допълнителни услуги „Екстра КДКО“. На същата дата е подписано и Споразумение за предоставяне на пакет от Допълнителни услуги. Параметрите на пакета за допълнителни услуги са следните:

- Възнаграждение за закупен пакет от допълнителни услуги – **1820,52 лв.**
- Месечна вноска по закупения пакет от допълнителни услуги – **50,57лв.** ;

Общо задължение по ДПК и пакета от допълнителни услуги – **4360,22лв.**

Обща месечна погасителна вноска по ДПК и по пакета от допълнителни услуги – **121,13лв.**

Към ДПК са приложени „Общи условия“ на кредитора, както и „Декларация“ от кредитополучателя, в която е деклариран, че е запознат с Общите условия при подписването на договора, предадени са му и се задължава да ги спазва.

Към договора е приложен и Погасителен план, подписан на 27. 03. 2019г. Според погасителния план задължението по кредита следва да се изплати на **36 равни погасителни вноски**, като първата вноска е на **20.04. 2019г.**, а последната вноска на **20. 03. 2022г.** Погасителният план включва размера на вноската по кредита и размера на вноската по закупен пакет от допълнителни услуги.

По основателността на иска.

В текста на чл. 10 ал.1 от ЗПК са посочени общите основания за валидност(действителност) на ДПК, а именно- *договорът следва да се сключи в писмена форма, на хартиен или на друг траен носител, по ясен и разбираем начин, при размер на шрифта не по –малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора.*

От съдържанието на ДПК и приложенията към него (Общи условия на кредитора) съдът прави извода, че ДПК отговаря на общите условия за действителност на такъв вид договор. Договорът е сключен в писмена форма, клаузите на договора са написани граматически по ясен и разбираем за потребителя начин, шрифта на договора е по –голям от 12, договорът е сключен в два екземпляра – по един за всяка страна. Подписан е от страните по договора.

ДПК не отговаря обаче на специалните изисквания на ЗПК за действителността на договора.

1. По въпроса за нищожност на клаузата за ГПР.

В текста на чл. 19 ал. 1 от ЗПК е дадена легална дефиниция на понятието ГПР. Посочено е, че *ГПР представлява общите разходи на потребителя по ДПК, настоящи и бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни възнаграждения от всякакъв вид), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.*

В текста на чл. 19 ал. 2 от ЗПК е посочено ,че ГПР се изчислява по формула , съгласно Приложение №1 .

В текста на чл. 19 ал. 4 и ал. 5 от ЗПК е посочено ,че ГПР не може да бъде по-висок от 5-пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и валута , определена с Постановление на МС на РБ. Клаузи в договора , надвишаващи определения размер се считат за нищожни.

В текста на чл. 11 ал.1 т.10 от ЗПК е посочено ,че ДПК трябва да съдържа данни за ГПР и общата сума , дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит.

В текста на чл. 10а ал. 4 от ЗПК е посочено ,че видът размера и действието ,за което се събират такси и/или комисионни, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора .

От посочените правни норми може да се направи общия извод,че не е достатъчно в ДПК да бъде посочен общия размер на ГПР в процентно съотношение от общия размер на предоставения кредит. Нужно е освен общия размер на ГПР в договора да се посочат всички разходи по вид и размер ,от които се формира ГПР ,така както те са описани в текста на чл. 19 ал. 1 от ЗПК и Приложение № 1 към закона. Освен разбивка на всички разходи по вид и размер в ДПК трябва да е посочена и общата стойност на разходите , която е дължима от потребителя ,представляваща ГПР.

При положение ,че в процесния ДПК , ГПР е посочен само общо , като годишен процент от общия размер на предоставения кредит,без да бъдат посочени отделните разходи по вид и размер и без да се посочи общата стойност на разходите , които потребителя ще дължи в края на срока на договора ,не може да се приеме ,че са спазени изискванията на закона.

В случая годишния процент на разходите не надхвърля 5-пъти размера на законната лихва за забава(при допустима норма 50% , ГПР е определен на 46,35%) ,но само това не е достатъчно ,за да се приеме,че уговорката не противоречи на закона .

Следва да се приеме ,че уговорката относно ГПР е недействителна до степен на нищожност, поради противоречие със закона, на основание чл. 22 от ЗПК във вр. с чл. 11 ал. 1 т.10 от ЗПК, чл. 19 ал. 1 от ЗПК и чл. 10а ал. 4 от ЗПК.

2. По въпроса за нищожност на клаузата за ГЛП.

Горепосоченото за ГПР важи и за ГЛП.

В текста на чл.11 ал. 1 т. 9 от ЗПК е посочено ,че в ДПК трябва да се посочи лихвения процент по кредита, условията за прилагането му , както и условията и процедурите за промяна на лихвения процент.

В ДПР лихвения процент е посочен общо на годишна база ,като процентна величина. Посочен е и лихвения процент на ден. Това обаче не е достатъчно ,за да се приеме ,че уговорката за лихвения процент съответства на закона. **В ДПК не е посочен текущия (месечния) лихвен процент , с който ще се олихвява кредита . Не са посочени условията за прилагането на лихвения процент по кредита , което означава да се посочат показателите , по които се формира ГЛП ,като основен лихвен процент ,който кредитора прилага в случая и и съответните надбавки над него. Не са посочени също така условията и процедурите за промяната на лихвения процент по кредита .**

Следва да се приеме ,че уговорката относно лихвения процент по кредита е недействителна до степен на нищожност, поради противоречие със закона, на основание чл. 22 от ЗПК във вр. с чл. 11 ал. 1 т.9 от ЗПК и чл. 10а ал. 4 от ЗПК.

Отделно от това,уговорката за заплащането на договорна(възнаградителна) лихва е нищожна и на основание чл. 26 ал. 1 от ЗЗД, като противоречаща на добрите нрави.

Съгласно трайно установената практика на ВКС(виж Р. № 906/ 30. 12. 2004г. по гр. д.№ 1106/2003г. на II-ро гр. отд. на ВКС ; Р. № 378/ 18. 05. 2006г. по гр. д.№ 315/2005г. на II-ро гр. отд. на ВКС ; Определение № 901/10. 07. 2015г. по гр. д. № 6295/2014г. на IV-то гр. отд. на ВКС) уговорката за заплащането на възнаградителна лихва ще противоречи на добрите нрави, когато надвишава 3-пъти размера на законната лихва за забава, а по обезпечените кредити 2-пъти .

Към момента на сключването на ДПК размера на законната лихва по просрочени парични задължения , определена с ПМС № 426/ 18. 12. 2014г. е 10%(основния лихвен процент на БНБ за текущата година(проста годишна лихва) е 0% + 10% надбавка = 10%). Максималният размер , до който може да бъде уговаряна възнаградителна лихва ,за

да не противоречи на добрите нрави е 30%. В случая уговорения ГЛП е в размер на 39,10%, което надхвърля допустимия размер. Според клаузите на договора при отпуснат кредит в размер на 1500 лв., дължимата възнаградителна лихва на годишна база е 1539,70 лв., което надхвърля размера на кредита с 1,5 пъти. Тази лихва противоречи на добрите нрави и по конкретно на общоприетите принципи за справедливост и добросъвестност в гражданските и търговските взаимоотношения и еквивалентност на насреещните престации.

3. По въпроса за нищожност на договора в частта за предоставяне на пакет от допълнителни услуги. ДПК в частта за предоставяне на пакет от допълнителни услуги е нищожен на три отделни правни основания .

а./ На основание чл.26 ал. 1 от ЗЗД , поради нарушение на императивни разпоредби на ЗПК .

В текста на чл. 10а ал. 2 от ЗПК е посочено ,че кредитора не може да иска заплащането на такси и комисионни за действия , които са свързани с усвояване и управление на кредита . **Допълнителните услуги, които са посочени в договора представляват действия по усвояване и управление на кредита.**

В текста на чл. 10а ал. 4 от ЗПК е посочено ,че видът ,размера и действието ,за което се събират такси и/ или комисионни, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора . **Тази правна норма ,приведена към клаузите на договора означава ,че в договора трябва ясно и точно да е посочено възнаграждението за всяка една допълнителна услуга. Възнаграждението за услугите е посочено общо в договора за 5-те вида услуги .**

б./ Споразумението за допълнителни услуги е нищожно на основание чл. 26 ал. 1 от ЗЗД, поради противоречието му с добрите нрави .

Съдебната практика на ВКС (виж Р. № 452/ 25. 06. 2010г. по гр. д.№ 4277/2008г. на IV-то гр. отд. на ВКС ; Р. № 153/ 24. 07. 2015г. по гр. д.№ 3014/2014г. на III-то гр. отд. на ВКС ;) еднозначно приема ,че **договора ще противоречи на добрите нрави , когато е нарушен принципа за еквивалентност на насреещните престации.** В конкретния казус при отпуснат кредит в размер на 1500 лв., възнаграждението за допълнителните услуги е в размер на 1820,52 лв., което надвишава размера на кредита .

Споразумението противоречи на добрите нрави и поради нарушаване на принципите на справедливост и добросъвестност в гражданските и търговските взаимоотношения. Неморално и неетично е да се уговаря възнаграждение за услуги , които не са предоставени на клиента. В споразумението е посочено ,че възнаграждението за предоставяне на допълнителни услуги става изискуемо с подписване на споразумението . Към момента на подписване на споразумението допълнителните услуги не са предоставени на клиента .

в./ Споразумението за допълнителни услуги е нищожно и на основание чл. 21 ал. 1 от ЗПК във вр. с чл. 26 ал.1 от ЗЗД, поради заобикаляне на закона.

Както бе посочено по – горе , в чл. 19 ал. 4 от ЗПК е въздигната забраната да се определя ГПР, който е по- висок от 5-пъти размера на законната лихва по просрочени задължения . Такава уговорка е нищожна на основание чл. 19 ал.5 от ЗПК. **При положение ,че в договора е предвидено заплащането на възнаграждение за допълнителни услуги независимо от това дали ще бъдат предоставени допълнителните услуги на практика чрез споразумението се заобикаля забраната в чл. 19 ал. 4 от ЗПК за максималния размер на ГПР.** Пакетът от допълнителни услуги представляват разходи по кредита за потребителя . Тези разходи би следвало да намерят стойностно изражение в ГПР,при което ГПР щеше да надхвърли максималния законов размер. За да не се допусне това кредитора е използвал правната форма на „пакет от допълнителни услуги „ ,чрез която заобикаля забраната на закона за по-висок размер на ГПР. **При установената нищожност на споразумението за допълнителни услуги очевидна е целта на кредитора да постигне непозволен правен резултат, а именно по – висок ГПР, чрез позволени правни средства-споразумение в договора за предоставяне на допълнителни услуги.**От заключението на приетата по делото СИЕ се установява ,че ако в ГПР се включат и таксите за допълнителни услуги в размер в размер на 1820,52 лв., стойността на ГПР би възлезнала на 140, 85% или оскъпяване с 94, 62%. Ако стойността на допълнителните услуги се прибави към размера на ГЛП, стойността на ГЛП ще възлезе на 89, 66% или оскъпяване с 50, 56%. Такова оскъпяване е недопустимо в търговските и облигационни отношения .

На основание чл. 271 ал. 1 от ГПК ще следва да се потвърди решението на районния съд , като правилно и законосъобразно .

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция в тежест на жалбоподателя ще следва да останат направените разноски във въззивното производство.

На основание чл. 38 ал.2 от ЗА във връзка с чл. 7 ал. 2 т. 2 от Наредба № 1/ 09. 07. 2004г. за минималните размера на адвокатските възнаграждения ще следва да се определи възнаграждение на адвокат Е.И. от АК П. за защита и процесуално представителство пред въззивната инстанция в размер на **510 лв.**

По обжалваемостта на въззивното решение.

От удостоверение за търговска регистрация на дружеството „Профи Кредит България“ ЕООД се установява ,че дружеството по занятие сключва договори за парични заеми , със средства , които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Дружеството е „търговец „ по смисъла на чл. 1 ал. 2 т. 1 от ТЗ - търговско дружество.

При това положение , договора за потребителски кредит следва да се определи, като „търговска сделка“ по смисъла на чл. 286 ал. 1 и ал. 3 от ТЗ. При положение ,че за едната страна сделката е търговска,разпоредбите на ТЗ за търговските сделки се прилагат и за двете страни - чл. 287 от ТЗ . По неуредените въпроси (какъвто е настоящия казус , тъй като сделката представлява договор за заем за потребление по чл. 240 от ЗЗД, който не се урежда от разпоредбите на ТЗ) ще следва да се прилагат разпоредбите на гражданското законодателство и по конкретно тези на ЗЗД - чл. 288 от ТЗ.

От съдържанието на исковата молба се установява ,че вземането на кредитора е с обща цена под 20, 000 лв., поради което на основание чл. 280 ал. 3 т.1 от ГПК решението не подлежи на касационно обжалване .

Предвид на гореизложеното и на основание чл. 235 от ГПК и чл. 271 ал.1 от ГПК Пазарджишкия Окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 358/ 17. 05.2021г. на районен съд Пазарджик ,постановено по гр. д. № 66/2021г. по описа на същия съд.

ОСЪЖДА Профи Кредит „ЕООД гр. София, ЕИК 175074752, със седалище и адрес на управление на дейността, гр. София, бул. „България“ № 49, бл. 53Е, вх. „В“, да заплати в полза на адвокат Е.И. от АК П. , с личен № *****, сумата **510 лв.** , представляваща възнаграждение за процесуално представителство пред въззивната инстанция.

На основание чл. 280 ал. 3 т. 1 от ГПК(търговско дело с цена на иска под 20 000 лв.) решението на въззивната инстанция не подлежи на касационно обжалване .

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____